

REGISTRACE PŘÍTOMNOSTI POSLANCŮ NA PLENÁRNÍ SCHŮZI DOLNÍ KOMORY PARLAMENTU

JUDr. Jindřiška Syllová, CSc.

Srovnávací studie č. 1.213
prosinec 2010

Obsah:

ÚVOD.....	3
BELGIE - SNĚMOVNA REPREZENTANTŮ (2010).....	3
ESTONSKO – RIIGIKOGU (2006)	4
FINSKO (2010).....	4
ITÁLIE – SNĚMOVNA REPREZENTANTŮ (2006)	4
LOTYŠSKO (2010).....	5
NIZOZEMSKO – TWEEDE KAMER (2010).....	5
POLSKO – SEJM (2010).....	5
PORTUGALSKO – SHROMÁŽDĚNÍ REPUBLIKY (2009).....	6
RAKOUSKO – NÁRODNÍ RADA (2010)	7
RUMUNSKO (2007)	7
ŘECKO – NÁRODNÍ SHROMÁŽDĚNÍ (2007).....	8
SLOVENSKO – NÁRODNÍ RADA (2010).....	8
SLOVINSKO.....	9
SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO.....	10
ŠPANĚLSKO - KONGRES ZÁSTUPCŮ (2006)	10
ŠVÉDSKO – RIKSDAG (2010)	10
VELKÁ BRITÁNIE (2010).....	10
PŘÍLOHA - RAKOUSKO – JEDNACÍ ŘÁD 2010	11
ZDROJE:	11

Úvod

Tato studie se zabývá tím, jakým způsobem se poslanci registrují jako přítomní na plenárním jednání dolních sněmoven vybraných parlamentů. Každý ve studii obsažený popis sněmovní praxe obsahuje i to, zda jednací řád popřípadě ve výjimečných případech ústava upravuje povinnost poslance být na plenárním jednání sněmovny přítomen.

V tradici parlamentarismu je obvyklé, že poslanci vykonávají svůj mandát i tím, že se některých jednání neúčastní nebo že se u některých hlasování zdrží hlasování. Toto je považováno za svobodný výkon mandátu. Z toho vyplývá praxe House of Commons ve Velké Británii, kde se při jednání a běžném procedurálním hlasování vůbec nesčítá počet přítomných poslanců. Povinnost poslance účastnit se jednání není žádným předpisem ani v jednacím řádu stanovena.

Z následující komparace zřetelně vyplývá, že některé státy vycházejí v tomto z britského vzoru, jiné však stanoví povinnost poslance se na plenárním jednání účastnit. Když je tato povinnost v předpisu stanovena, je zjišťování přítomnosti poslanců upravené rozdílným způsobem. V některých státech se pouze vypracovává seznam omluvených poslanců. V jiných státech se přítomnost zjišťuje vlastnoručním podpisem poslance na vystavené prezenční listiny, podobně jako je tomu v České republice. V dalších státech se využívá možností registrace pomocí elektronického hlasovacího zařízení. I v těch státech, kde je stanovena povinná účast poslanců, postačí ke zjištění přítomnosti registrace prostřednictvím elektronického systému (Rakousko).

Ve většině vybraných států, v nichž existuje elektronický hlasovací systém, jsou seznamy přítomných (nebo nepřítomných) uveřejňovány (a to bez ohledu na to, zda existuje povinnost účasti), a to lehce přístupným způsobem (prostřednictvím internetu nebo v zápisu ze schůze nebo ve stenozáznamech, které jsou rovněž přístupné na internetu).

Následky nepřítomnosti ve formě snížení odměny má upraveny jen velmi malá část sněmoven. Druhou možností „sankcionování“ nepřítomnosti je projednávání závažné resp. dlouhodobé nepřítomnosti v orgánu komory a uveřejňování důvodů takové nepřítomnosti poslanců.

Belgie - Sněmovna reprezentantů (2010)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Jednací řád stanoví, že „*v okamžiku, kdy se má zahájit jednání, předsedající projde seznam přítomných, který je zapsán úřadem tajemníka...*“ V praxi vyhotovuje tajemník seznam podle svého zápisu vcházejících poslanců, který je součástí zápisu schůze. Pokud není přítomen požadovaný počet poslanců, je součástí zápisu seznam přítomných a seznam absentujících poslanců o schůzi. Po něm následuje v zápisu seznam poslanců omluvených pro nemoc.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Prakticky elektronické hlasovací zařízení provádí registraci hlasujících a tedy i přítomných.

Právní úprava registrace přítomnosti

Viz výše.

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Útvar tajemníka.

Estonsko – Riigikogu (2006)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Neprovádí se.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Registraci provádí hlasovací systém. Počet poslanců se kontroluje na začátku schůze a vždy před konečným hlasováním o návrhu. Každé jednotlivé zjištění přítomnosti je uchováno a je přístupné veřejnosti.

Právní úprava registrace přítomnosti

§ 77 odst. 2 jednacího řádu parlamentu: „*přítomnost členů Riigikogu musí být kontrolována na počátku schůze a před konečným hlasováním o návrhu zákona nebo usnesení, které vyžaduje k přijetí nejméně většinu hlasů členů parlamentu.*“

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Pracovníci IT.

Finsko (2010)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Neprovádí se.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Systém elektronického hlasování provádí registraci přítomných, každá registrace je přiložena k zápisu schůze. Registrace se dělá 15 minut po začátku schůze a vždy podle potřeby (s výjimkou případů stanovených v jednacím řádu).

Poslanci mají povinnost oznámit nemoc nebo pracovní zaneprázdnění.

Právní úprava registrace přítomnosti

Čl. 47 jednacího řádu parlamentu (výťah)

Zjišťování přítomnosti se koná vždy na počátku každé (denní) schůze. Pokud se koná další schůze tentýž den, nemusí se přítomnost zjišťovat, podle posouzení předsedajícího. V tomto případě ti, kteří byli přítomni na předchozí schůzi, jsou považováni za přítomné. Pokud se poslanec dostaví do 15 minut po zjišťování přítomnosti, je považován za přítomného. Pokud se dostaví později, je považován za přítomného od té doby, kdy se nahlásil předsedajícímu.

Čl. 48 jednacího řádu, přijatý v r. 2008 (výťah)

Seznam nepřítomných z důvodu pracovního zaneprázdnění nebo nemoci, mateřské dovolené je obsažen v zápisu z jednání schůze. Předseda parlamentu má pravomoc přijmout směrnici týkající se parlamentní práce a zhotovování seznamů přítomných poslanců a poslanců, kteří nebyli přítomni.

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Není oznámen.

Itálie – Sněmovna reprezentantů (2006)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Neprovádí se. Poslanci nejsou formálně povinni být přítomni, pokud však nejsou přítomni na více než 30% hlasování ve dni, je to považováno za nepřítomnost ve dni a provádí se redukce platu.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Registruje se přítomnost poslance při každém jednotlivém aktu elektronického hlasování, k následkům viz výše.

Právní úprava registrace přítomnosti

§ 46 jednacího řádu

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Nebyl zjištěn, pravděpodobně organizační útvar.

Lotyšsko (2010)**Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)**

Neprovádí se.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Poslanec se musí registrovat třikrát za denní jednání, aby byl považován za přítomného.

Právní úprava registrace přítomnosti

Čl. 15 jednacího řádu parlamentu

„Za účelem zjištění přítomnosti poslanců, předsednictvo vede registraci třikrát za schůzi. Člen je považován za přítomného, pokud se zaregistruje třikrát za schůzi.“

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Zástupce kancléře. Zástupce kancléře potvrzuje přítomnost poslance poté, kdy obdržel vtištěný seznam.

Nizozemsko – Tweede kamer (2010)**Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)**

Ano, poslanci se podepisují písemně před vchodem do sněmovny. Seznam přítomných a nepřítomných včetně překážek přítomnosti je součástí úředního zápisu ze schůze.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Neprovádí se, neexistuje elektronické hlasování.

Právní úprava registrace přítomnosti

Čl. 50 jednacího řádu (reglement de orde)

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Organizační útvar.

Polsko – Sejm (2010)**Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)**

Ano, během dvou hodin po začátku jednání.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Za registraci přítomnosti na denním jednání pléna se považuje též registrace elektronickým hlasovacím systémem, a to dvě hodiny po zahájení pléna. Poté se seznam posílá předsedovi Sejmu.

Poslancům je dostupný seznam přítomných poslanců po uplynutí dvou hodin. Tento seznam se používá pro další potřeby, například pro určení náhrad.

Seznam je k dispozici veřejnosti.

Právní úprava registrace přítomnosti

Článek 7 odst. 5 jednacího řádu Sejmu

„Přítomnost poslance na jednání Sejmu se potvrzuje seznamem přítomných, který se vyložen každé dvě hodiny po začátku jednání nebo prostřednictvím výtisku o účasti v hlasování. Seznamy přítomných jsou po uplynutí výše uvedené lhůty odevzdány Maršálkovi Sejmu.“

Článek 7 odst. 7

V případě, že se poslanec nemůže dostavit (...), musí se omluvit do 7 dní před jednáním. To nemusí učinit, pokud je nemocný nebo pečuje o rodinného příslušníka, pokud má zahraniční cestu, výbor nebo podvýbor a další vyjmenované veřejné povinnosti, dovolenou udělenou Maršálkem nebo jiný vážný důvod.

Informace o neomluvených absencích se uveřejňují.

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Organizační odbor kanceláře Sejmu shromažďuje prezenční seznamy z pléna i z výborů.

Portugalsko – Shromáždění republiky (2009)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Na začátku i v průběhu každého zasedání se musí všichni přítomní poslanci osobně zapsat do prezenční listiny. Na začátku zasedání se v sále nachází bílá listina, na kterou se každý poslanec osobně podepíše. Hodinu po začátku zasedání se bílá listina nahradí jinou barvou, na kterou se rovněž musí všichni přítomní poslanci podepsat. Tyto listiny jsou pak předkládány předsedovi či některému z pracovníků kanceláře, kteří na základě nich mapují docházku jednotlivých poslanců.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Elektronická registrace poslanců zatím vytvořena nebyla. Byla však vytvořena tzv. databáze GODE, kde se na začátku každého volebního období aktualizuje seznam poslanců. Po každém zasedání se do databáze nahrávají údaje o docházce.

Právní úprava registrace přítomnosti

čl. 159 a čl. 160 Ústavy Portugalské republiky, čl. 67 a čl. 68 jednacího řádu Shromáždění republiky a Usnesení Shromáždění republiky č. 77/2003, o úpravě absencí na plenárních zasedáních.

čl. 159 Ústavy: *„Úkolem poslanců je účastnit se plenárních zasedání a zasedání výborů, jejichž členy jsou.“*

čl. 160 Ústavy: *„O mandát mohou přijít poslanci, kteří se neúčastní plenárních zasedání nebo překročí počet absencí tolerovaných na základě jednacího řádu.“*

čl. 67 jednacího řádu: *„Přítomnost poslanců na plenárních zasedáních musí být zaznamenávána; zaznamenat svou docházku musí všichni poslanci osobně.“*

čl. 68 jednacího řádu: *„Přítomnost poslanců na plenárních zasedáních je ověřována na začátku či v průběhu každého zasedání.“*

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Podle čl. 29 jednacího řádu se starají o vedení prezence na plenárních zasedáních pověřeni úředníci kanceláře, kteří informují předsedu.

Rakousko – Národní rada (2010)**Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)**

Poslanci se nezapisují ani neregistrují při příchodu. Podle jednacího řádu jsou však kluby povinny nahlásit předsedajícímu zaneprázdnění každého svého člena na jednom denním jednání nebo na následujících jednáních pléna Národní rady. Ten je přečte na plénu. Jména zaneprázdněných jsou uveřejněna v zápisu ze schůze a ve stenografických zápisech.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Pokud se hlasuje elektronicky, je možno na žádost poslance vytisknout mu seznam hlasujících a hlasovací protokol. I takto je možno fakticky zjistit, kdo byl nepřítomen.

Právní úprava registrace přítomnosti

§ 11 jednacího řádu

- 1) Každý poslanec je povinen se zúčastnit na jednáních Národní rady a výborů, do nichž je zvolen.
- 2) Pokud je poslanec zaneprázdněn a nemůže se zúčastnit jednoho nebo více za sebou následujících denních jednání, pak musí klub, k němuž náleží, toto oznámit parlamentnímu předsednictvu před začátkem schůze nebo denního jednání.
- 3) Předseda oznámí na počátku denního jednání, kteří poslanci jsou zaneprázdněni.
- 4) Pokud zaneprázdnění trvá více než 30 dní, je povinen poslanec napsat předsedovi písemně důvod svého zaneprázdnění. Pokud není důvodem nemoc, je předseda povinen o důvodech zpravit Národní radu. Pokud je závažnost důvodu zpochybněna námitkou, může Národní rada rozhodnout bez rozpravy o tom, že se poslanec musí neprodleně dostavit na jednání pléna. (originál právní úpravy viz příloha práce).

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Úředníci předsednictva Národní rady.

Rumunsko (2007)**Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)**

Ano, poslanci se zapisují vlastnoručně na prezenční listinu.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Seznamy přítomných (včetně seznamů přítomnosti ve výborech) se centrálně zapisují a zpřístupňují veřejnosti ve více databázích na webové stránce včetně omluv a neomluvených absencí.

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Organizační tajemník, odbor pro výbory, IT odbor.

Řecko – Národní shromáždění (2007)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Na začátku každého zasedání se musí všichni přítomní poslanci zapsat do prezenční listiny. Další přítomnost v plénu již není kontrolována.

Poslanci jsou povinni účastnit se plenárních zasedání, včetně zasedání Výborů, jsou-li jejich členy. Musí být přítomni po celou dobu zasedání a v případě, že být přítomni nemohou, jsou povinni omluvit svou nepřítomnost předsednictvu komory, které rozhodne o oprávněnosti omluvy. To neplatí o členech vlády.

V případě, že poslanec hodlá odcestovat do zahraničí, případně jeho absence na plenárních zasedáních přesahuje 5 dnů v měsíci, musí podat předsednictvu písemnou žádost s odůvodněním. Předsednictvo na základě odůvodnění nepřítomnosti žádost buď schválí, anebo zamítne. V případě neoprávněné absence může být dotyčnému poslanci uložena sankce ve formě srážky z platu.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Na základě rozhodnutí předsedy může být podle jednacího řádu prezenze poslanců prováděna i elektronickou formou.

Právní úprava

§ 76 jednacího řádu

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezenze

Omluvy poslanců hlásí sami poslanci nebo stranické kluby. Prezenci pléna zajišťuje organizační útvar.

Slovensko – Národní rada (2010)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Ano, vede se podobně jako v České republice. Pokud se poslanec neomluví nebo jeho omluva není přijata, přistoupí se k srážce z platu (řízení v těchto věcech viz níže).

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Elektronický hlasovací systém registruje poslance při hlasování, jeho seznamy jsou přístupné.

Právní úprava registrace přítomnosti

§ 63 jednacího řádu Národní rady:

(1) *Poslanec je povinný zúčastňovať sa na schôdzach národnej rady a jej výborov, do ktorých bol zvolený. Je povinný zúčastňovať sa aj na činnostiach, ktoré patria do ich pôsobnosti, ktoré mu národná rada alebo výbor určil alebo ktorými ho poveril.*

(2) *Na každý rokovací deň schôdze národnej rady alebo jej výboru sa vyhotoví prezenčná listina, do ktorej sú povinní zapísať sa všetci prítomní poslanci.*

(3) *Ak sa poslanec nemôže zúčastniť na rokovaní schôdzi národnej rady alebo jej výborov (odsek 1) pre chorobu alebo z iného závažného dôvodu, je povinný pred konaním schôdze písomne sa ospravedlniť predsedovi národnej rady, ak ide o schôzdu národnej rady, alebo predsedovi výboru, ak ide o schôzdu výboru, ktorého je členom. V ospravedlnení uvedie dôvod, pre ktorý sa nemôže zúčastniť na schôdzi, a predpokladanú dĺžku svojej neúčasti. Ospravedlnenie sa nevyžaduje, ak dôvod neúčasti poslanca na schôdzi súvisí s plnením povinností poslanca, na ktoré dal súhlas predseda národnej rady alebo predseda výboru.*

(4) Ak vznikne dôvod neúčasti poslanca na schôdzi a ak nemožno doručiť písomné ospravedlnenie podľa odseku 3, poslanec sa môže ospravedlniť aj iným vhodným spôsobom. Takéto ospravedlnenie treba bezodkladne písomne potvrdiť.

(5) Predseda národnej rady posudzuje, či dôvod neúčasti poslanca na rokovacích dňoch schôdzi národnej rady (odsek 3) možno považovať za závažný a jeho ospravedlnenie za riadne; 51) predseda výboru posudzuje dôvody neúčasti poslanca na rokovacích dňoch schôdzi výboru, ktorého je členom. Poslancovi sa umožní vyjadriť sa o veci.

(6) Neúčasť poslanca na rokovacích dňoch schôdzi podľa odseku 5 sa posudzuje bezodkladne po skončení kalendárneho mesiaca. Predseda národnej rady alebo predseda výboru po posúdení dôvodov neúčasti oznámi svoje rozhodnutie poslancovi a kancelárii, ktorá v prípade neospravedlnenia neúčasti poslanca na rokovacích dňoch schôdzi národnej rady alebo na rokovacích dňoch schôdzi výborov zabezpečí vykonanie straty nárokov alebo úpravu niektorých nárokov poslanca podľa osobitných predpisov. 52) Kancelária rozhodnutie doručí aj predsedovi príslušného poslaneckého klubu.

(7) Ak predseda národnej rady neospravedlnil neúčasť poslanca na rokovacích dňoch schôdzi národnej rady alebo predseda výboru na rokovacích dňoch schôdzi výboru, môže poslanec do piatich dní odo dňa, keď oznámenie o neospravedlnení neúčasti dostal, podať písomne námietku proti neospravedlnenej neúčasti predsedovi národnej rady a požiadať ho, aby s prihliadnutím na stanovisko mandátového a imunitného výboru a podpredsedov národnej rady o veci opäť rozhodol. Rozhodnutie predsedu národnej rady je konečné.

(8) Evidenciu o účasti poslancov na rokovacích dňoch schôdzi národnej rady a na rokovacích dňoch výborov vedie a uschováva kancelária.

(9) Ak poslanec svoju neúčasť na rokovacích dňoch schôdzi národnej rady alebo na rokovacích dňoch výborov vôbec neospravedlnil alebo ju neospravedlnil spôsobom uvedeným v odsekoch 3 a 4, považuje sa jeho neúčasť za neospravedlnenú. 52)

(10) Na posudzovanie neúčasti poslanca na časti rokovacieho dňa sa použijú ustanovenia odsekov 1 až 9 obdobne.

---

51) § 7 ods. 1 a 2 a § 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z.z.

52) § 7 ods. 1 a 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z.z.

Útvar kanceláre zodpovedný za vedení prezence

Organizační útvar kanceláre.

Slovinsko

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Neprovádí se.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Elektronický hlasovací systém provádí registraci přítomných poslanců pro účely hlasování. Seznamy přítomných poslanců při hlasování jsou přístupné veřejnosti.

Útvar kanceláre zodpovedný za vedení prezence

Zejména IT

Spolková republika Německo

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Ano, provádí se v předem určených dnech a v předem určených časech. Tyto seznamy jsou přístupné jen omezenému počtu oprávněných.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Ano – prostřednictvím hlasovacího systému, seznamy však nejsou obecně přístupné.

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Organizační útvar kanceláře, IT útvar

Španělsko - Kongres zástupců (2006)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Písemná prezence se nevede, povinnost poslanců být přítomen není zavedena.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Prostřednictvím registrace při hlasování je možno zjistit, kteří poslanci byli přítomni. Toto je uveřejňováno.

Švédsko – Riksdag (2010)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Neprovádí se.

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Registrace se provádí při tom, když se hlasuje a hlasování se sčítá elektronickým systémem.

Právní úprava registrace přítomnosti

Jednací řád (Riksdag Act) žádné ustanovení o registraci přítomných poslanců neobsahuje.

Velká Británie (2010)

Písemná registrace přítomnosti poslanců pro plénum (před plenární místností)

Neprovádí se. Jednací řád Dolní sněmovny stanoví, že „*sněmovna se nesmí nikdy sčítat*“ (“*The House shall not be counted at any time*”). Z této tradice povstává to, že klasické prezenční archy nejsou pořizovány. Pořizují se však seznamy při hlasování prostřednictvím tzv. divisions (hlasování různými dveřmi). Pokud se tohoto hlasování účastní méně než 40 poslanců, je třeba jej odložit na zítra. Tyto seznamy jsou obsaženy ve zprávě ze schůze, která je umístěna ve věstníku (Hansard).

Elektronická registrace přítomnosti poslanců pro plénum

Elektronické hlasování Dolní sněmovna nemá.

Útvar kanceláře odpovědný za vedení prezence

Úředníci odpovědní za „divisions“ a za Hansard.

Příloha - Rakousko – jednací řád 2010

11. (1) Jeder Abgeordnete ist verpflichtet, an den Sitzungen des Nationalrates und der Ausschüsse, in die er gewählt ist, teilzunehmen.

(2) Ist ein Abgeordneter verhindert, an einer oder mehreren aufeinander folgenden Sitzungen des Nationalrates teilzunehmen, so hat er oder der Klub, dem er angehört, dies der Parlamentsdirektion vor Beginn der Sitzung beziehungsweise der ersten von mehreren aufeinander folgenden Sitzungen mitzuteilen.

(3) Der Präsident hat am Beginn jeder Sitzung mitzuteilen, welche Abgeordneten verhindert sind.

(4) Dauert die Verhinderung jedoch 30 Tage oder länger, hat der betreffende Abgeordnete dies dem Präsidenten schriftlich unter Angabe des Grundes mitzuteilen. Ist eine solche Verhinderung nicht durch Krankheit begründet, hat der Präsident den Sachverhalt dem Nationalrat bekannt zu geben. Wird gegen die Triftigkeit des Grundes eine Einwendung erhoben, hat der Nationalrat ohne Debatte zu entscheiden, ob der Abgeordnete aufzufordern ist, unverzüglich an den Sitzungen des Nationalrates wieder teilzunehmen.

§ 66. (1) Die Abstimmung findet in der Regel durch Aufstehen und Sitzenbleiben statt.

(2) Sofern eine elektronische Abstimmungsanlage zur Verfügung steht, kann sich der Präsident bei Wahlen und Abstimmungen dieser Anlage bedienen und mit ihrer Hilfe das Wahlergebnis feststellen. Das Abstimmungsverhalten der einzelnen Abgeordneten wird bei der elektronischen Abstimmung ersichtlich gemacht. Jeder Abgeordnete erhält auf Verlangen einen Ausdruck des Abstimmungsprotokolls. Wenn dies vom Präsidenten vor der Abstimmung angeordnet oder von wenigstens 20 Abgeordneten schriftlich bis zum Schluss der Sitzung verlangt wird, werden die Namen der Abgeordneten unter Angabe ihres Abstimmungsverhaltens in das Stenographische Protokoll aufgenommen.

(3) Jedem Abgeordneten steht es frei, vor jeder Abstimmung zu verlangen, dass der Präsident die Zahl der „für“ und „gegen“ die Frage Stimmenden bekannt gibt. Der Präsident kann jedoch nach eigenem Ermessen von vornherein, oder wenn ihm das Ergebnis der Abstimmung zweifelhaft erscheint, eine namentliche Abstimmung anordnen.

(4) Wenn wenigstens 20 Abgeordnete vor Eingang in das Abstimmungsverfahren schriftlich die Durchführung einer namentlichen Abstimmung verlangen, ist diesem Verlangen ohne weiteres stattzugeben. Sofern nicht eine namentliche Abstimmung verlangt ist, kann der Nationalrat auf Vorschlag des Präsidenten oder auf Antrag von 20 Abgeordneten eine geheime Abstimmung beschließen.

(5) Bei der namentlichen und der geheimen Abstimmung hat die Stimmenabgabe ausschließlich durch amtliche Stimmzettel zu erfolgen, die die Bezeichnung „Ja“ oder „Nein“ tragen. Die amtlichen Stimmzettel für die namentliche Abstimmung haben überdies den Namen des Abgeordneten zu tragen und sind, je nachdem sie auf „Ja“ oder „Nein“ lauten, in zwei verschiedenen Farben herzustellen. Bei beiden Abstimmungsformen sind die Abgeordneten namentlich aufzurufen, und jeder hat seinen Stimmzettel in eine gemeinsame Urne zu werfen; hierbei sind die Abstimmenden zu zählen. Wer beim Aufruf seines Namens nicht anwesend ist, darf nachträglich keinen Stimmzettel abgeben. Der Präsident kann eine namentliche Abstimmung auch in der Weise durchführen, dass die Abgeordneten in alphabetischer Reihenfolge aufgerufen werden und die Stimmabgabe mündlich mit „Ja“ oder „Nein“ erfolgt.

Zdroje:

**Jednací řády příslušných parlamentů případně webové stránky, 2010
Komparace zhotovená parlamentní sítí ECPRD z r. 2006 (č. 613)**